

context of the post-conflict change of international treaty legal relations, this might be seen as the development of new guarantee mechanisms that will allow nations to regain faith in international law as the primary regulator.

References:

1. «Про денонсацію Угоди між Урядом України і Урядом Російської Федерації про співробітництво в галузі створення та експлуатації ракетно-космічної та ракетної техніки», Постанова Кабінету Міністрів України № 459 від 19 квітня 2022 р. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/504367__688689 (дата звернення 06.06.2022 р.).
2. Римський статут: коли чекати на ратифікацію? / Заголовок зі сторінки. URL: <https://uba.ua/ukr/news/8171/> (дата звернення 06.06.2022 р.).
3. Перепьолкін С. М. Конспект лекцій з дисципліни «Міжнародне співробітництво у сфері правоохоронної діяльності» / Ред.: Білозьоров Є. В., Легка О. В. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Дніпро, 2016. 54 с. URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/1115/9.1.pdf> (дата звернення 06.06.2022 р.).
4. Актуальні питання МГП в Україні. Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України: офіційний сайт. URL: <https://minre.gov.ua/page/aktualni-pytannya-mgp-v-ukrayini> (дата звернення 06.06.2022 р.).

Ключові слова: міжнародно-договірні правовідносини, стан війни, міжнародне гуманітарне право, римський статут.

Key words: international treaty relations, state of war, international humanitarian law, the Rome Statute.

БАБЧИНЬСКА ТЕТЯНА ВОЛОДИМИРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри кримінального процесу, детективної
та оперативно-розшукової діяльності, кандидат юридичних наук*

ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

24 лютого 2022 року в Україні введено воєнний стан. Це обумовило низку відповідних змін у різних сферах суспільного життя. Однією з таких є освітня галузь. Значну частину українських вищих навчальних закладів (далі – ВНЗ) було зруйновано. Ще більшу їх кількість було пошкоджено. Втім, попри це, освітня галузь у нашій державі продовжує функціонувати, хоч і з труднощами.

Із запровадженням воєнного стану у закладах вищої освіти на території України було оголошено канікули. Однак, у деяких регіонах навчання почало відновлюватись вже за два тижні. З початку війни

понад три десятки закладів вищої освіти було переміщено у відносно безпечні регіони України. І статистичні показники зростають. Однак далеко не всі викладачі, а тим паче студенти, мають змогу евакуюватися саме у регіон нового розташування свого ВНЗ. Крім того, значна кількість, як викладачів, так і студентів, змушені були виїхати за кордон. Не можливо оминати увагою й те, що нині на території України, на жаль, не існує населених пунктів, де б можна було почуватися у цілковитій безпеці.

Вищенаведені реалії сьогоденного освітнього процесу призвели до відповідної реакції з боку уповноважених суб'єктів, з метою врахування можливостей закладів вищої освіти, а також можливостей та освітніх потреб студентів українських ВНЗ.

Так, задля забезпечення освітніх потреб, згідно Наказу МОН «Про деякі питання організації роботи закладів фахової передвищої, вищої освіти на час воєнного стану» від 07.03.2022 року № 235, на керівників закладів вищої освіти було покладено низку завдань, серед яких: підготувати інформацію щодо закладів вищої освіти (далі – ЗВО), які не перебувають у зонах проведення активних бойових дій або в безпосередній близькості від них (Вінницька, Волинська, Івано-Франківська, Закарпатська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Чернівецька області) про можливості та вже виконану роботу стосовно: прийому та забезпечення евакуйованих здобувачів освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників, персоналу та членів їх сімей із закладів, які цього потребують – кількість місць; наявних можливостей (передусім, електронних: освітні платформи, LMS-системи, апаратні комплекси, серверні потужності тощо) для відновлення освітнього процесу для своїх та евакуйованих учасників освітнього процесу у змішаній (очно-дистанційній) або дистанційній формі; проведення електронної реєстрації заяв від учасників освітнього процесу та персоналу; прийому адміністрацій; проведення аналізу, за якими освітніми програмами, спеціальностями, галузями знань можливе поєднання освітнього процесу різних ЗВО; забезпечення роботи адміністрацій евакуйованих ЗВО при організації освітнього процесу в такому форматі [1]. А також «забезпечити особливі умови навчання (встановлення індивідуального графіка навчання, надання академічної відпустки тощо) для тих здобувачів освіти, які перебувають в лавах ЗСУ або у підрозділах територіальної оборони, займаються волонтерською діяльністю».

Положення вказаного наказу активно виконуються ВНЗ у різних регіонах: лекції, консультації, заліково-екзаменаційні сесії, захисти кваліфікаційних робіт проводяться із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Так, навчальні заняття студентів денної та заочної форм навчання усіх курсів, освітніх ступенів та освітніх програм підготовки бакалаврів і магістрів відбуваються у дистанційному та змішаному форматах за розкладом, який публікується на сайтах відповідних ВНЗ. Крім того, за умови погодження з викладачем студентам дозволено виконувати

завдання за індивідуальним графіком та опрацювати лекції самостійно, якщо вони не мають змоги долучитись до онлайн-заняття. Також викладачі наголошують, що готові надавати консультації для кращого розуміння матеріалу у зручній для студентів формі (на сайті ВНЗ, через електронну пошту та месенджери). При цьому, завідувачі кафедр забезпечують представлення на тих чи інших платформах курсів дистанційного навчання відповідно до календарно-тематичного плану занять: навчально-методичні матеріали (основні і додаткові, посилання на інформаційні ресурси в мережі Інтернет, аудіо- та відео-матеріали); завдання для поточного контролю, залишаючи доступ до тестування з відповідної теми заняття відкритим.

10 травня було опубліковано Лист МОН «Про завершення навчального року» від 10.03.22 року № 1/3417-22. Відповідно до тексту, у зв'язку з необхідністю відновлення освітнього процесу та підготовки до завершення навчального року закладам освіти в умовах воєнного стану було рекомендовано: «для здобувачів освіти невипускних курсів внести зміни до індивідуальних навчальних планів шляхом ухвалення рішень про перенесення частини освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик тощо), які не можуть бути виконані в дистанційному або змішаному форматі або для цього неможливо створити необхідних умов з урахуванням ситуації в конкретному закладі освіти, на наступні періоди навчання. У разі крайньої необхідності вважаємо можливим достроково завершити 2021/2022 навчальний рік для цієї категорії здобувачів освіти; для здобувачів освіти випускних курсів забезпечити виконання навчального плану, зокрема з урахуванням визнання результатів неформальної освіти, провести атестацію здобувачів та видачу документів про здобуття відповідного рівня освіти. У разі неможливості проведення атестації здобувачів у традиційному форматі провести атестацію здобувачів дистанційно з використанням інформаційно-комунікаційних технологій» [2].

20 березня набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану» від 15.03.2022 року № 2126-IX, положення якого спрямовані на створення умов для відновлення та продовження якісного та безпечного освітнього процесу в умовах воєнного стану. Цим законом передбачено надання здобувачам освіти, які були вимушені змінити місце проживання (перебування), залишити місце навчання, незалежно від місця проживання (перебування), на час війни, державних гарантій у вигляді організації освітнього процесу в дистанційній формі або в будь-якій іншій формі, що є найбільш безпечною для його учасників [3].

13 травня Кабінетом Міністрів України було схвалено постанову «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо врегулювання питань академічної мобільності» [4]. Зазначена постанова визначає процедуру реалізації права на академічну мобільність, порядок проходження, визнання та захування результатів академічної мобільності для українських учасників в межах міжнарод-

ної співпраці в галузі освіти, науки, інновацій. Щоб скористатись можливістю взяти участь у програмі внутрішньої академічної мобільності, необхідно лише заповнити реєстраційну форму [5].

Імплементация зазначеної процедури безсумнівно забезпечить змогу гарантувати право студентів, які вимушено покинули місце свого постійного перебування або Україну, на безпечну освіту, в більш безпечних регіонах України або за кордоном, сприяти їхньому поверненню в Україну після завершення або припинення воєнного стану. Адже офіційно дозволить зарахувати результати такого навчання після повернення до свого закладу постійного місця навчання. Однак, повноцінно перевестися зі свого університету, якщо у ньому не відбувається навчання, до іншого студенти фактично не можуть.

У даному контексті слід відзначити, що нині світові вищі навчальні заклади надають українцям велику кількість спеціальних освітніх програм. Продовжити навчання за кордоном можуть і студенти призовного віку [6].

Серед позитивних аспектів також варто відзначити значне розширення переліку форм академічної мобільності, відкритих для українських учасників у рамках міжнародних угод, програми Еразмус+ (так, додалися, наприклад, стажування, практика, участь у конференціях, семінарах для студентів; участь у освітньому та/або науковому проєкті для студентів та наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників). Втім усе це потребує відповідного нормативно-правового регулювання, яке наразі все ще відсутнє.

У той же час, Міністерством освіти і науки презентовано освітній чат-бот EducationUaBot, який допоможе знайти інформацію про пошук навчального закладу за кордоном; онлайн-навчання в Україні; повернення до навчання (незалежно від місця знаходження) [7].

Також Міністерство освіти і науки створило платформу про навчання під час війни, на якій можна знайти інструменти для організації навчання під час війни та перелік можливостей щодо дистанційного навчання [8].

Підсумовуючи вищенаведене, можна відзначити, що станом на сьогодні в українській освітній галузі вжито чимало заходів спрямованих на забезпечення освітніх потреб студентів. Освітній процес в Україні продовжується та набирає гучних обертів в своїй трансформації до всіх умов. Хоча низка питань все ще залишається не вирішеною на законодавчому рівні але процес триває. Слава Україні!!!

Список використаних джерел:

1. Про деякі питання організації роботи закладів фахової передвищої, вищої освіти на час воєнного стану: Наказ МОН від 07.03.2022 року № 235. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0235729-22#Text>
2. Про завершення навчального року: Лист МОН № 1/3417-22 від 10.03.22 року. URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/85933/

3. Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану: Закон України від 15.03.2022 № 2126-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2126-20#Text>
4. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо врегулювання питань академічної мобільності: Постанова КМУ від 13.05.2022 року № 599. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-vnesennya-zmin-do-deyakih-postanov-kabinetu-ministriv-ukrayini-shchodovregulyuvannya-pitan-akademichnoyi-mobilnosti-599-130522>
5. Реєстрація здобувачів вищої освіти з числа ВПО на навчання за програмою внутрішньої академічної мобільності. URL: https://pon.org.ua/news_regions/9368-reiestraciia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-z-chysla-vpo-navchannia-za-programou-vnutrishnoi-akademichnoi-mobilnosti.html
6. Виїзд студентів призовного віку за кордон в умовах воєнного стану: Мінреінтеграції підготувало інфографіку. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/211167_vizd-studentv-prizovnogo-vku-za-kordon-v-umovakh-vonnogo-stanu-mnrentegrats-pdgotuvalo-nfografku
7. Новий чат-бот про навчання і викладання за воєнного часу. URL: <https://lexinform.com.ua/v-ukraini/noviy-chat-bot-pro-navchannya-i-vykladannya-za-voynenogo-chasu/>
8. Навчання під час війни. Вся інформація – на єдиному порталі. URL: <https://lexinform.com.ua/v-ukraini/navchannya-pid-chas-vijny-vsya-informatsiya-na-yedynomu-portali/>

Ключові слова: навчання та викладання за воєнного часу, освітній процес в умовах воєнного часу, академічна мобільність.

Key words: teaching and learning in wartime, educational process in wartime, academic mobility.

ДУБІНІН ЮРІЙ СЕРГІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
заступник начальника науково-дослідної частини*

ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ПРАВОВИХ РЕАЛІЯХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Загарбницьке вторгнення російської федерації на територію нашої країни поставило перед державою та суспільством нові виклики й нагальні питання, які потребують найшвидшого вирішення, але зваженого підходу. Тільки внаслідок тисяч ударів ворожої техніки по території України за період з 24 лютого 2022 р., нашій економіці, за приблизними оцінками, уже завдано збитків на суму понад 600 млрд дол. США [1], і ця цифра продовжує стрімко зростати. В той же час, незважаючи на триваючі воєнні дії, один із аспектів, який потребує